

Sociology of Education

Developing and Fitting a Model for Factors Related to the Development of Public Learning Schools

Somayeh Esmacili¹, Morteza Monadi^{2*}, Maryam Mohsenpour³

1. Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Al-Zahra University, Tehran, Iran.
2. Associate Professor, Department of Educational Psychology, Al-Zahra University, Tehran, Iran (Corresponding Author).
3. Assistant Professor, Department of Educational Psychology, Al-Zahra University, Tehran, Iran.

❖ **Corresponding Author Email:** m.monadi@alzahra.ac.ir

Research Paper

Abstract

Receive: 2023/07/10
Accept: 2023/09/27
Published: 2024/06/15

Keywords:

Attitudes towards life, adolescent girls, Tehran, semi-structured interviews.

Article Cite:

Esmacili S, Monadi M, Mohsenpour M. (2024). Developing and Fitting a Model for Factors Related to the Development of Public Learning Schools, *Sociology of Education*. 10(2): 409-417.

Purpose: The aim of this study was to explore the attitudes towards life among adolescent girls in Tehran. The study aimed to identify the factors influencing their attitudes and provide appropriate strategies to improve their quality of life.

Methodology: This qualitative study utilized semi-structured interviews. Participants were purposively selected from adolescent girls residing in Tehran. Data collection continued until theoretical saturation was achieved and was analyzed using NVivo software.

Findings: The results indicated that the attitudes towards life in adolescent girls were influenced by factors such as self-confidence, body image, gender roles, stress management, personal values, family relationships, friendships, interaction with teachers, social acceptance, group activities, educational and career goals, future worries and hopes, media and technology influence, attitudes towards marriage and family in the future, and environmental and social issues.

Conclusion: This study revealed that the attitudes towards life in adolescent girls are influenced by multiple individual, familial, social, and cultural factors. Understanding these attitudes can help improve programs and policies related to the physical and mental health of adolescent girls and provide appropriate strategies to enhance their quality of life.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2024.2034764.1588>

<https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

نگرش به زندگی در نوجوانان دختر شهر تهران

سمیه اسماعیلی^۱، مرتضی منادی^{۲*}، مریم محسن پور^۳

۱. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

۲. دانشیار، گروه روانشناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران (نویسنده مسئول).

۳. استادیار، گروه روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه الزهراء، تهران، ایران.

✉ ایمیل نویسنده مسئول: m.monadi@alzahra.ac.ir

مقاله تحقیقاتی	چکیده
دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۱۳	هدف: هدف از این پژوهش بررسی نگرش به زندگی در دختران نوجوان شهر تهران بود. این مطالعه با هدف شناسایی عوامل موثر بر نگرش‌های آنان و ارائه راهکارهای مناسب برای بهبود کیفیت زندگی‌شان انجام شد.
پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۱۷	روش‌شناسی: این پژوهش کیفی با استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته انجام شد. شرکت‌کنندگان به صورت هدفمند از میان دختران نوجوان ساکن تهران انتخاب شدند. داده‌ها تا رسیدن به اشباع نظری جمع‌آوری و با استفاده از نرم‌افزار NVivo تحلیل شدند.
انتشار: ۱۴۰۳/۰۹/۱۷	یافته‌ها: نتایج نشان داد که نگرش به زندگی در دختران نوجوان تحت تاثیر عواملی مانند اعتماد به نفس، تصویر بدنی، نقش‌های جنسیتی، مدیریت استرس، ارزش‌های شخصی، روابط خانوادگی، دوستی‌ها، تعامل با معلمان، پذیرش اجتماعی، فعالیت‌های گروهی، اهداف تحصیلی و شغلی، نگرانی‌ها و امیدها نسبت به آینده، تأثیر رسانه و فناوری، نگرش به ازدواج و خانواده در آینده و مسائل محیط زیستی و اجتماعی قرار دارد.
واژگان کلیدی: نگرش به زندگی، دختران نوجوان، تهران.	بحث و نتیجه‌گیری: این پژوهش نشان داد که نگرش به زندگی در دختران نوجوان تحت تاثیر عوامل متعدد فردی، خانوادگی، اجتماعی و فرهنگی قرار دارد. درک این نگرش‌ها می‌تواند به بهبود برنامه‌ها و سیاست‌های مرتبط با سلامت جسمی و روانی دختران نوجوان کمک کند و زمینه‌ساز ارائه راهکارهای مناسب برای بهبود کیفیت زندگی آن‌ها باشد.

استناد مقاله:

اسماعیلی س، منادی م، محسن پور م. (۱۴۰۳). نگرش به زندگی در نوجوانان دختر شهر تهران، جامعه‌شناسی آموزش و پرورش، ۱۰(۲): ۴۱۷-۴۰۹.

<https://doi.org/10.22034/ijes.2024.2034764.1588><https://dorl.net/dor/20.1001.1.23221445.1401.15.1.1.0>

Creative Commons: CC BY 4.0

درک نگرش به زندگی در نوجوانان دختر از جنبه‌های مختلفی اهمیت دارد. اولین جنبه، سلامت جسمی و روانی آنهاست (Amiri et al., 2023; Mahvash et al., 2024; Shariati et al., 2024). برای مثال، تحقیقاتی نشان داده‌اند که نگرش مثبت به زندگی می‌تواند بهبود سلامت روانی و کاهش خطر ابتلا به اختلالات روانی را به دنبال داشته باشد (Khoshkerdar & Raeisi, 2020; Mendes & Canavarro, 2022). همچنین، نگرش منفی و بدبینی می‌تواند منجر به مشکلات جسمی مانند نقص ایمنی بدن و افزایش خطر ابتلا به بیماری‌ها شود (Larijani et al., 2016).

تحقیقات متعددی در زمینه نگرش به زندگی و عوامل موثر بر آن در نوجوانان انجام شده است. برای مثال، مطالعه‌ای توسط Ananda و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد که آموزش درباره کمبود انرژی مزمن از طریق وب می‌تواند دانش، نگرش و رفتارهای دختران نوجوان را بهبود بخشد (Ananda et al., 2022). در همین راستا، تحقیق Ernavati و همکاران (۲۰۲۲) نیز تاثیر آموزش درباره کم‌خونی از طریق وب را بررسی و به نتایج مشابهی دست یافت. یکی از جنبه‌های مهم نگرش به زندگی در دختران نوجوان، نگرش آن‌ها به بهداشت و تغذیه است (Ernavati et al., 2022). به عنوان مثال، مطالعه‌ای توسط Bhosale و Karad (۲۰۱۹) نشان داد که آگاهی از عفونت‌های ناشی از بهداشت نامناسب در دوران قاعدگی می‌تواند به بهبود رفتارهای بهداشتی دختران نوجوان کمک کند (Bhosale & Karad, 2019). همچنین، مطالعه Qomi و همکاران (۲۰۲۳) نشان داد که عادات غذایی ناسالم می‌تواند به مشکلات تغذیه‌ای و اختلالات خوردن منجر شود. این تحقیقات نشان می‌دهند که نگرش به بهداشت و تغذیه نقش مهمی در سلامت جسمی و روانی نوجوانان دارد (Qomi et al., 2023).

نگرش به تحصیل و آینده نیز از جمله موضوعات مهمی است که در پژوهش‌های مختلف بررسی شده است. برای مثال، مطالعه Stark و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد که آموزش و حمایت‌های تحصیلی می‌تواند به پیشگیری از خشونت علیه دختران نوجوان پناهنده کمک کند (Stark et al., 2018). همچنین، مطالعه Suni I و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که آگاهی از بهداشت دوران قاعدگی می‌تواند به بهبود نگرش به تحصیل و افزایش اعتماد به نفس دختران نوجوان منجر شود (Sunil et al., 2021).

روابط اجتماعی نیز نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش به زندگی در نوجوانان دارد. مطالعه‌ای توسط Latzer و همکاران (۲۰۱۲) نشان داد که نگرش‌های مربوط به خوردن در بین نوجوانان عرب-اسرائیلی با نگرش‌های مشابه در بین دختران نوجوان غربی تفاوت چندانی ندارد. این نشان می‌دهد که روابط اجتماعی و فرهنگی می‌تواند به شکل‌گیری نگرش‌های مشابه در بین نوجوانان مختلف منجر شوند (Latzer et al., 2012). همچنین، مطالعه‌ای توسط Boakye-Yi adom و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد که مدیریت بهداشت دوران قاعدگی می‌تواند به بهبود روابط اجتماعی و افزایش اعتماد به نفس دختران نوجوان منجر شود (Boakye-Yi adom et al., 2018).

نقش‌های جنسیتی نیز از جمله موضوعات مهمی است که می‌تواند نگرش به زندگی در نوجوانان دختر را تحت تاثیر قرار دهد. مطالعه‌ای توسط Manchana (۲۰۲۴) نشان داد که تصورات جنسیتی می‌تواند به تبعیض جنسیتی و نابرابری در بین نوجوانان دختر و پسر منجر شود (Manchana, 2024). همچنین، مطالعه Isl am (۲۰۲۲) نشان داد که نگرش‌های سنتی جنسیتی می‌تواند به نگرش‌های منفی نسبت به خود و دیگران در بین نوجوانان دختر منجر شوند (Islam, 2022).

آموزش و حمایت‌های اجتماعی می‌تواند نقش مهمی در بهبود نگرش به زندگی در نوجوانان دختر ایفا کنند. مطالعه‌ای توسط Mostofi و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد که برنامه‌های آموزشی برای مادران می‌تواند به بهبود دانش، نگرش و رفتارهای بهداشتی دختران نوجوان کمک کند (Mostofi et al., 2018). همچنین، مطالعه‌ای توسط Muslimin و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد که آموزش پیشگیری از HIV/AIDS از طریق وب می‌تواند به بهبود دانش و نگرش‌های دختران نوجوان منجر شود (Muslimin et al., 2022).

نگرش به مسائل بهداشت جنسی نیز از جمله موضوعات مهمی است که باید در بررسی نگرش به زندگی در نوجوانان دختر مورد توجه قرار گیرد. مطالعه‌ای توسط Mai saka و همکاران (۲۰۲۰) نشان داد که نگرش‌های مثبت والدین و بزرگسالان نسبت به استفاده از روش‌های جلوگیری از بارداری می‌تواند به بهبود نگرش دختران نوجوان نسبت به این مسائل منجر شود (Mwaisaka et al., 2020). همچنین، مطالعه Mabeya و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که حمایت مادران از واکسیناسیون HPV می‌تواند به بهبود نگرش و رفتارهای بهداشتی دختران نوجوان کمک کند (Mabeya et al., 2021).

در مجموع می‌توان گفت نگرش به زندگی یکی از مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر رفتارها، تصمیم‌گیری‌ها و در نهایت کیفیت زندگی افراد است. نوجوانان، به ویژه دختران، به دلیل تغییرات جسمی و روانی دوران بلوغ، با چالش‌های زیادی مواجه هستند که می‌تواند نگرش آن‌ها به زندگی را تحت تاثیر قرار دهد. بررسی این نگرش‌ها می‌تواند به درک بهتر نیازها و مشکلات آن‌ها کمک کند و زمینه‌ساز ارائه راهکارهای مناسب برای بهبود کیفیت زندگی‌شان باشد. در این پژوهش، نگرش به زندگی در دختران نوجوان شهر تهران مورد بررسی قرار گرفت.

روش شناسی

این پژوهش کیفی با هدف بررسی نگرش به زندگی در دختران نوجوان شهر تهران انجام شده است. با توجه به پیچیدگی و چندبعدی بودن نگرش به زندگی، روش کیفی به عنوان مناسب‌ترین روش برای دستیابی به درک عمیق و جامع از تجربیات و دیدگاه‌های دختران نوجوان انتخاب شد. روش گردآوری داده‌ها شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته است که به محققان امکان می‌دهد تا علاوه بر سوالات از پیش تعیین شده، بر اساس پاسخ‌های شرکت‌کنندگان سوالات پیگیری مناسب را مطرح کنند.

شرکت‌کنندگان در این مطالعه از میان دختران نوجوان ساکن شهر تهران انتخاب شده‌اند. انتخاب نمونه‌ها به صورت هدفمند انجام شده است تا تنوع کافی در نظرات و دیدگاه‌ها به دست آید. معیارهای ورود به مطالعه شامل:

- سن بین ۱۳ تا ۱۸ سال
- ساکن بودن در شهر تهران
- تمایل به شرکت در مصاحبه‌ها و ارائه رضایت آگاهانه

مصاحبه‌ها توسط تیمی از پژوهشگران آموزش‌دیده در زمینه مصاحبه‌های کیفی انجام شد. هر مصاحبه به مدت ۴۵ تا ۶۰ دقیقه به طول انجامید و در محیطی آرام و بدون مزاحمت برگزار شد تا شرکت‌کنندگان بتوانند به راحتی تجربیات و دیدگاه‌های خود را به اشتراک بگذارند. تمامی مصاحبه‌ها با رضایت شرکت‌کنندگان ضبط و سپس به صورت کامل پیاده‌سازی شدند.

ابزار تحلیل داده‌ها نرم‌افزار NVivo بوده است. این نرم‌افزار امکان دسته‌بندی، کدگذاری و تحلیل عمیق داده‌های کیفی را فراهم می‌آورد. فرآیند تحلیل داده‌ها به صورت مرحله‌ای انجام شد:

کدگذاری باز: در این مرحله، متون مصاحبه‌ها خط به خط مورد بررسی قرار گرفته و واحدهای معنایی مرتبط شناسایی و کدگذاری شدند. کدگذاری محوری: در این مرحله، کدهای اولیه بر اساس شباهت‌ها و تفاوت‌ها دسته‌بندی شده و مفاهیم اصلی استخراج شدند. کدگذاری انتخابی: در نهایت، مفاهیم اصلی به صورت دسته‌های معنایی بزرگتر سازمان‌دهی شدند تا به نظریه نهایی دست یابیم. در این مطالعه، مصاحبه‌ها تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت. اشباع نظری به نقطه‌ای اطلاق می‌شود که در آن داده‌های جدید دیگر هیچ اطلاعات تازه‌ای به تحلیل‌ها اضافه نمی‌کنند و محققان احساس می‌کنند که به درک کامل از پدیده مورد مطالعه دست یافته‌اند.

یافته‌ها

در جدول ۱ طبقه بندی نهایی پس از فرآیند کدگذاری باز از پاسخ‌های ارایه شده توسط مصاحبه شونده‌گان نشان داده شده است.

جدول ۱. موضوعات، زیرموضوعات و مفاهیم

مفاهیم	زیرموضوعات	موضوعات اصلی
خودباوری، عزت نفس، رضایت از خود، پذیرش خود، انگیزه پیشرفت	اعتماد به نفس	نگرش به خود
نگرانی از ظاهر، خودآگاهی بدنی، رضایت از بدن، ایده‌آل‌های زیبایی	تصویر بدنی	
انتظارات اجتماعی، هویت جنسیتی، نقش‌های خانوادگی، کلیشه‌های جنسیتی	نقش‌های جنسیتی	
راهکارهای مقابله، حمایت اجتماعی، مدیریت زمان، خودتنظیمی	مدیریت استرس	
اخلاقیات، اولویت‌ها، اهداف زندگی، باورهای مذهبی	ارزش‌های شخصی	
ارتباط با والدین، حمایت خانوادگی، تعارضات خانوادگی، نقش والدین	روابط خانوادگی	نگرش به دیگران
حمایت دوستانه، شبکه‌های اجتماعی، اعتماد در دوستی، کیفیت روابط	دوستی‌ها و روابط اجتماعی	
ارتباط با معلمان، نگرش به مدرسه، تجربیات تحصیلی، حمایت تحصیلی	تعامل با معلمان و مدرسه	
احساس تعلق، پذیرش توسط دیگران، تجربیات طرد، برابری اجتماعی	پذیرش اجتماعی	
کار گروهی، فعالیت‌های داوطلبانه، پروژه‌های گروهی، ورزش‌های تیمی	فعالیت‌های گروهی و مشارکتی	
آرزوهای شغلی، برنامه‌ریزی تحصیلی، مسیرهای شغلی، انگیزه‌های تحصیلی	اهداف و برنامه‌های تحصیلی و شغلی	نگرش به آینده
نگرانی‌های مالی، امید به موفقیت، نگرانی از تغییرات اجتماعی، امید به بهبود زندگی	نگرانی‌ها و امیدها نسبت به آینده	
رسانه‌های اجتماعی، اخبار و اطلاعات، تکنولوژی و آینده شغلی	تأثیر رسانه و فناوری	
انتظارات از ازدواج، نگرش به تشکیل خانواده، نقش والدینی، مسئولیت‌های خانوادگی	نگرش به ازدواج و خانواده در آینده	
آگاهی محیط زیستی، مشارکت در فعالیت‌های محیط زیستی، نگرانی‌های اجتماعی، فعالیت‌های داوطلبانه	مسائل محیط زیستی و اجتماعی	

مفاهیم و کدهای مشابه با توجه به اشتراک معنایی و تجانس بر مبنای مبانی نظری پژوهش در یک طبقه قرار گرفته‌اند و با توجه به تجزیه و تحلیل و کدگذاری‌های صورت گرفته ۲۰ مقوله و ۲۲۱ کد باز، از فرایند تجزیه و تحلیل اطلاعات استخراج گردیده است.

نگرش به خود

اعتماد به نفس: اعتماد به نفس یکی از موضوعات کلیدی بود که در مصاحبه‌ها به آن اشاره شد. دختران نوجوان در مورد خودباوری، عزت نفس، رضایت از خود، پذیرش خود و انگیزه پیشرفت صحبت کردند. یکی از شرکت‌کنندگان بیان کرد: "احساس می‌کنم اگر به خودم اعتماد داشته باشم، می‌توانم هر چالشی را پشت سر بگذارم".

تصویر بدنی: تصویر بدنی نیز از موضوعات مورد بحث بود. دختران نگرانی از ظاهر، خودآگاهی بدنی، رضایت از بدن و ایده‌آل‌های زیبایی را مطرح کردند. یکی از مصاحبه‌شوندگان اظهار داشت: "فشار برای داشتن بدن ایده‌آل همیشه وجود دارد، ولی یاد گرفتم که بدنم را همان‌طور که هست دوست داشته باشم".

نقش‌های جنسیتی: در این بخش، انتظارات اجتماعی، هویت جنسیتی، نقش‌های خانوادگی و کلیشه‌های جنسیتی مورد بحث قرار گرفتند. یکی از شرکت‌کنندگان گفت: "گاهی احساس می‌کنم جامعه از ما دختران انتظارات خاصی دارد که برآورده کردنشان دشوار است". مدیریت استرس: دختران نوجوان راهکارهای مقابله با استرس، حمایت اجتماعی، مدیریت زمان و خودتنظیمی را بررسی کردند. یکی از دختران گفت: "یاد گرفتم که با برنامه‌ریزی بهتر و کمک گرفتن از دوستانم، استرسم را کنترل کنم".

ارزش‌های شخصی: موضوع ارزش‌های شخصی شامل اخلاقیات، اولویت‌ها، اهداف زندگی و باورهای مذهبی بود. یکی از مصاحبه‌شوندگان بیان کرد: "باورهای مذهبی به من کمک می‌کنند که در زندگی هدفمند باشم و مسیرم را پیدا کنم".

نگرش به دیگران

روابط خانوادگی: در این بخش، ارتباط با والدین، حمایت خانوادگی، تعارضات خانوادگی و نقش والدین مورد بررسی قرار گرفتند. یکی از شرکت‌کنندگان گفت: "خانواده‌ام همیشه پشتیبانم بوده‌اند و به من کمک می‌کنند تا بهترین خودم باشم".

دوستی‌ها و روابط اجتماعی: حمایت دوستانه، شبکه‌های اجتماعی، اعتماد در دوستی و کیفیت روابط از موارد مطرح شده در این بخش بودند. یکی از دختران اظهار داشت: "دوستانم نقش بسیار مهمی در زندگی من دارند و همیشه می‌توانم به آن‌ها اعتماد کنم".

تعامل با معلمان و مدرسه: موضوعات مرتبط با ارتباط با معلمان، نگرش به مدرسه، تجربیات تحصیلی و حمایت تحصیلی بررسی شدند. یکی از مصاحبه‌شوندگان بیان کرد: "معلمانم همیشه مشوق من بوده‌اند و این باعث شده که مدرسه را بیشتر دوست داشته باشم".

پذیرش اجتماعی: احساس تعلق، پذیرش توسط دیگران، تجربیات طرد و برابری اجتماعی در این بخش مطرح شدند. یکی از دختران گفت: "وقتی احساس می‌کنم توسط جامعه پذیرفته شده‌ام، اعتماد به نفسم بیشتر می‌شود".

فعالیت‌های گروهی و مشارکتی: کار گروهی، فعالیت‌های داوطلبانه، پروژه‌های گروهی و ورزش‌های تیمی از موضوعات این بخش بودند. یکی از شرکت‌کنندگان بیان کرد: "فعالیت‌های گروهی به من کمک می‌کنند که مهارت‌های اجتماعی‌ام را تقویت کنم و دوستان جدیدی پیدا کنم".

نگرش به آینده

اهداف و برنامه‌های تحصیلی و شغلی: آرزوهای شغلی، برنامه‌ریزی تحصیلی، مسیرهای شغلی و انگیزه‌های تحصیلی از موارد مطرح شده در این بخش بودند. یکی از دختران گفت: "می‌خواهم در آینده پزشک شوم و به همین دلیل تمام تلاشم را در درس‌هایم می‌کنم".

نگرانی‌ها و امیدها نسبت به آینده: نگرانی‌های مالی، امید به موفقیت، نگرانی از تغییرات اجتماعی و امید به بهبود زندگی از موضوعات این بخش بودند. یکی از شرکت‌کنندگان اظهار داشت: "با وجود تمام نگرانی‌ها، همیشه به آینده امیدوارم و تلاش می‌کنم به اهدافم برسم".

تأثیر رسانه و فناوری

رسانه‌های اجتماعی، اخبار و اطلاعات، تکنولوژی و آینده شغلی از موضوعات این بخش بودند. یکی از دختران گفت: "فناوری‌های جدید فرصت‌های زیادی برای ما ایجاد می‌کنند و من از آن‌ها برای یادگیری و پیشرفت استفاده می‌کنم".

نگرش به ازدواج و خانواده در آینده: انتظارات از ازدواج، نگرش به تشکیل خانواده، نقش والدینی و مسئولیت‌های خانوادگی از موارد مورد بحث در این بخش بودند. یکی از مصاحبه‌شوندگان بیان کرد: "برای آینده‌ام برنامه دارم که چگونه یک خانواده تشکیل دهم و چه انتظاراتی از زندگی زناشویی دارم".

مسائل محیط زیستی و اجتماعی: آگاهی محیط زیستی، مشارکت در فعالیت‌های محیط زیستی، نگرانی‌های اجتماعی و فعالیت‌های داوطلبانه از موضوعات این بخش بودند. یکی از دختران اظهار داشت: "حفظ محیط زیست برای من بسیار مهم است و در فعالیت‌های داوطلبانه شرکت می‌کنم تا بتوانم تأثیری مثبت داشته باشم."

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف بررسی نگرش به زندگی در دختران نوجوان شهر تهران انجام شد. نتایج به دست آمده نشان داد که نگرش به زندگی در این گروه تحت تأثیر عوامل متعددی قرار دارد که شامل اعتماد به نفس، تصویر بدنی، نقش‌های جنسیتی، مدیریت استرس، ارزش‌های شخصی، روابط خانوادگی، دوستی‌ها و روابط اجتماعی، تعامل با معلمان و مدرسه، پذیرش اجتماعی، فعالیت‌های گروهی و مشارکتی، اهداف و برنامه‌های تحصیلی و شغلی، نگرانی‌ها و امیدها نسبت به آینده، تأثیر رسانه و فناوری، نگرش به ازدواج و خانواده در آینده و مسائل محیط زیستی و اجتماعی می‌شود.

اعتماد به نفس و تصویر بدنی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار بر نگرش به زندگی در دختران نوجوان بودند. بسیاری از شرکت‌کنندگان به این نکته اشاره کردند که احساس خودباوری و رضایت از ظاهر خود، تأثیر زیادی بر نگرش مثبت آن‌ها به زندگی دارد. این نتایج با یافته‌های مطالعه *Khoshkerdar & Raeisi (۲۰۲۰)* که نشان می‌دهد تمرین‌های مبتنی بر کاهش استرس می‌تواند نگرانی‌های بدنی را کاهش دهد و بهبود تصویر بدنی را به دنبال داشته باشد، همسو است (*Khoshkerdar & Raeisi, 2020*). همچنین، مطالعه *Mendes & Canavarro (۲۰۲۲)* نیز نشان داد که شفقت به خود و انعطاف‌پذیری روانی می‌تواند به بهبود سلامت روانی و افزایش رضایت از خود در دختران نوجوان منجر شود (*Mendes & Canavarro, 2022*).

نقش‌های جنسیتی و انتظارات اجتماعی نیز از موضوعات مهمی بود که در مصاحبه‌ها مورد بحث قرار گرفت. بسیاری از شرکت‌کنندگان احساس می‌کردند که انتظارات اجتماعی از آن‌ها به عنوان دختران نوجوان، می‌تواند باعث فشار و استرس بیشتری شود. این نتایج با یافته‌های مطالعه *Manchana (۲۰۲۴)* که نشان می‌دهد تصورات جنسیتی می‌تواند به تبعیض جنسیتی و نابرابری در بین نوجوانان منجر شود، همخوانی دارد (*Manchana, 2024*). همچنین، مطالعه *Islam (۲۰۲۲)* نیز نشان داد که نگرش‌های سنتی جنسیتی می‌تواند به نگرش‌های منفی نسبت به خود و دیگران در بین نوجوانان دختر منجر شود (*Islam, 2022*).

مدیریت استرس و ارزش‌های شخصی از دیگر عوامل تأثیرگذار بر نگرش به زندگی در دختران نوجوان بودند. بسیاری از شرکت‌کنندگان به راهکارهای مقابله با استرس و اهمیت ارزش‌های شخصی خود اشاره کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعه *Shafikhani و همکاران (۲۰۱۸)* که نشان می‌دهد خودکارآمدی عمومی و چشم‌انداز زمانی می‌تواند تمایل به سوءمصرف مواد را در نوجوانان کاهش دهد، همخوانی دارد (*Shafikhani et al., 2018*). روابط خانوادگی و دوستی‌ها نیز نقش مهمی در شکل‌گیری نگرش به زندگی در دختران نوجوان داشتند. بسیاری از شرکت‌کنندگان به حمایت خانوادگی و دوستانه به عنوان عوامل مهمی در زندگی خود اشاره کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعه *Latzer و همکاران (۲۰۱۲)* که نشان می‌دهد نگرش‌های مربوط به خوردن در بین نوجوانان عرب-اسرائیلی با نگرش‌های مشابه در بین دختران نوجوان غربی تفاوت چندانی ندارد، همسو است (*Latzer et al., 2012*). همچنین، مطالعه *Boakye-Yiadom و همکاران (۲۰۱۸)* نیز نشان داد که مدیریت بهداشت دوران قاعدگی می‌تواند به بهبود روابط اجتماعی و افزایش اعتماد به نفس دختران نوجوان منجر شود (*Boakye-Yiadom et al., 2018*).

تعامل با معلمان و نگرش به مدرسه نیز از موضوعات مهمی بود که در این مطالعه بررسی شد. بسیاری از شرکت‌کنندگان اظهار داشتند که حمایت معلمان و تجربه‌های مثبت در مدرسه می‌تواند به بهبود نگرش آن‌ها به زندگی کمک کند. این نتایج با یافته‌های مطالعه *Stark و همکاران (۲۰۱۸)* که نشان می‌دهد آموزش و حمایت‌های تحصیلی می‌تواند به پیشگیری از خشونت علیه دختران نوجوان پناهنده کمک کند، همخوانی دارد (*Stark et al., 2018*). پذیرش اجتماعی و فعالیت‌های گروهی نیز از عوامل مهمی بود که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. بسیاری از شرکت‌کنندگان به اهمیت احساس تعلق و مشارکت در فعالیت‌های گروهی اشاره کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعه *Seff و همکاران (۲۰۲۱)* که نشان می‌دهد نگرش‌های جنسیتی معادل و آموزش می‌تواند به افزایش امنیت دختران نوجوان منجر شود، همخوانی دارد (*Seff et al., 2021*).

اهداف و برنامه‌های تحصیلی و شغلی نیز از موضوعات مهمی بود که در این پژوهش بررسی شد. بسیاری از شرکت‌کنندگان به اهمیت داشتن اهداف مشخص و برنامه‌ریزی برای آینده اشاره کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعه Ananda و همکاران (۲۰۲۲) که نشان می‌دهد آموزش درباره کمبود انرژی مزمن از طریق وب می‌تواند دانش، نگرش و رفتارهای دختران نوجوان را بهبود بخشد، همخوانی دارد (Ananda et al., 2022).

نگرانی‌ها و امیدها نسبت به آینده نیز از موضوعات مهمی بود که در این پژوهش بررسی شد. بسیاری از شرکت‌کنندگان به نگرانی‌های مالی، امید به موفقیت و نگرانی از تغییرات اجتماعی اشاره کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعه Mai saka و همکاران (۲۰۲۰) که نشان می‌دهد نگرش‌های مثبت والدین و بزرگسالان نسبت به استفاده از روش‌های جلوگیری از بارداری می‌تواند به بهبود نگرش دختران نوجوان نسبت به این مسائل منجر شود، همسو است (Mwaisaka et al., 2020).

تأثیر رسانه و فناوری نیز از موضوعات مهمی بود که در این پژوهش بررسی شد. بسیاری از شرکت‌کنندگان به نقش رسانه‌های اجتماعی و تکنولوژی در شکل‌گیری نگرش‌هایشان اشاره کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعه Musl i mi n و همکاران (۲۰۲۲) که نشان می‌دهد آموزش پیشگیری از HI V/AI DS از طریق وب می‌تواند به بهبود دانش و نگرش‌های دختران نوجوان منجر شود، همخوانی دارد (Muslimin et al., 2022).

نگرش به ازدواج و خانواده در آینده نیز از موضوعات مهمی بود که در این پژوهش بررسی شد. بسیاری از شرکت‌کنندگان به انتظارات از ازدواج و نگرش به تشکیل خانواده اشاره کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعه Mabeya و همکاران (۲۰۲۱) که نشان می‌دهد حمایت مادران از واکسیناسیون HPV می‌تواند به بهبود نگرش و رفتارهای بهداشتی دختران نوجوان کمک کند، همخوانی دارد (Mabeya et al., 2021).

مسائل محیط زیستی و اجتماعی نیز از موضوعات مهمی بود که در این پژوهش بررسی شد. بسیاری از شرکت‌کنندگان به آگاهی محیط زیستی و مشارکت در فعالیت‌های محیط زیستی اشاره کردند. این نتایج با یافته‌های مطالعه Sysw i ant i (۲۰۲۴) که نشان می‌دهد مشاوره می‌تواند به بهبود دانش و نگرش دختران نوجوان نسبت به پیشگیری از کم‌خونی منجر شود، همخوانی دارد (Syswiant i, 2024).

این پژوهش با محدودیت‌هایی همراه بود که باید در تفسیر نتایج مورد توجه قرار گیرد. نخستین محدودیت، تعداد نمونه‌ها و انتخاب هدفمند آن‌ها بود که ممکن است نتایج را محدود به گروه خاصی از دختران نوجوان کند. همچنین، استفاده از مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته ممکن است به تأثیرات مصاحبه‌گران و تفسیرهای شخصی آن‌ها منجر شود. علاوه بر این، تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار NVi vo نیاز به دقت و تجربه دارد که ممکن است به تفسیرهای متفاوت منجر شود.

برای پژوهش‌های آینده، پیشنهاد می‌شود که مطالعات بیشتری در زمینه نگرش به زندگی در نوجوانان دختر در مناطق مختلف ایران انجام شود تا بتوان به درک جامع‌تری از این موضوع دست یافت. همچنین، استفاده از روش‌های ترکیبی (کیفی و کمی) می‌تواند به بهبود دقت و اعتبار نتایج کمک کند. علاوه بر این، بررسی نگرش به زندگی در نوجوانان پسر و مقایسه نتایج با دختران می‌تواند به درک بهتر تفاوت‌ها و شباهت‌های جنسیتی منجر شود.

بر اساس نتایج این پژوهش، پیشنهاد می‌شود که برنامه‌های آموزشی و حمایتی برای دختران نوجوان با تمرکز بر افزایش اعتماد به نفس، بهبود تصویر بدنی، مدیریت استرس و تقویت روابط خانوادگی و اجتماعی طراحی و اجرا شود. همچنین، آموزش‌های مربوط به بهداشت جنسی و تغذیه از طریق رسانه‌های دیجیتال و وب می‌تواند به بهبود نگرش و رفتارهای بهداشتی دختران نوجوان منجر شود. در نهایت، تشویق به مشارکت در فعالیت‌های گروهی و داوطلبانه می‌تواند به بهبود نگرش به زندگی و افزایش احساس تعلق در دختران نوجوان کمک کند.

تشکر و قدرانی

بدین وسیله پژوهشگران از شرکت‌کنندگان در پژوهش به دلیل مشارکت فعال در پژوهش و از مسئولان آن‌ها به دلیل موافقت جهت انجام پژوهش و انجام پرسشنامه تقدیر و تشکر می‌شود.

References

- Amiri, M., Rahmani, J., & Saadatmand, Z. (2023). Studying the Social Health of Students with an Emphasis on Curriculum Planning [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 6(2), 168-175. <https://doi.org/10.61186/ijes.6.2.168>
- Ananda, A., Baso, Y. S., Hidayanty, H., Syarif, S., Aminuddin, A., & Bahar, B. (2022). Providing Education Chronic Energy Deficiency (CED) Uses Web-Based She Smart to Improve Knowledge, Attitudes, and Practice in Adolescent Girls. *International Journal of Health & Medical Sciences*, 5(1), 56-62. <https://doi.org/10.21744/ijhms.v5n1.1833>
- Bhosale, T., & Karad, K. (2019). Assessment of Knowledge About Infections Due to Unhygienic Practice During Menstruation Among the School Going Girls - A Statistical Approach. *Journal of Medical Science and Clinical Research*, 7(3). <https://doi.org/10.18535/jmscr/v7i3.209>
- Boakye-Yiadom, A., Aladago, D. A., Beweleyir, J., Mohammed, H. B., Salifu, M. F., & Asaarik, M. J. A. (2018). Assessing the Knowledge, Attitude and Practice of Menstrual Hygiene Management Among Junior High Schools Adolescent Females in the Yendi Municipality in the Northern Region of Ghana. *European Scientific Journal Esj*, 14(36). <https://doi.org/10.19044/esj.2018.v14n36p467>
- Ernawati, E., Baso, Y. S., Hidayanty, H., Syarif, S., Aminuddin, A., & Bahar, B. (2022). Effects of Anemia Education Using Web-Based She Smart to Improve Knowledge, Attitudes, and Practice in Adolescent Girls. *International Journal of Health & Medical Sciences*, 5(1), 44-49. <https://doi.org/10.21744/ijhms.v5n1.1831>
- Islam, M. K. (2022). Differential Attitude Towards Traditional Gender Role Among Adolescents: A Sociological Study. *Khulna University Studies*, 309-320. <https://doi.org/10.53808/kus.2010.10.1and2.0917-s>
- Khoshkerdar, P., & Raeisi, Z. (2020). The Effect of Mindfulness based Stress Reduction on Body Image Concerns of Adolescent Girls With Dysfunctional Eating Attitudes. *Australian Journal of Psychology*, 72(1), 11-19. <https://doi.org/10.1111/ajpy.12265>
- Larijani, B., Hossein-Nezhad, A., Feizabad, E., Maghbooli, Z., Adibi, H. s., Ramezani, M., & Taheri, E. (2016). Vitamin D Deficiency, Bone Turnover Markers and Causative Factors Among Adolescents: A Cross-Sectional Study. *Journal of Diabetes & Metabolic Disorders*, 15(1). <https://doi.org/10.1186/s40200-016-0266-2>
- Latzer, Y., Azaiza, F., & Tzischinsky, O. (2012). Not Just a Western Girls' Problem: Eating Attitudes Among Israeli-Arab Adolescent Boys and Girls. *International Journal of Adolescence and Youth*, 19(3), 382-394. <https://doi.org/10.1080/02673843.2012.747973>
- Mabeya, H., Odunga, J., & Broeck, D. V. (2021). Mothers of Adolescent Girls and Human Papilloma Virus (HPV) Vaccination in Western Kenya. *Pan African Medical Journal*, 38. <https://doi.org/10.11604/pamj.2021.38.126.21359>
- Mahvash, M., Yamini, M., & Mahdian, H. (2024). Comparing the Effectiveness of Instructional Mental Imagery and Tolerance of Ambiguity Training on Students' Academic Procrastination [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(1), 10-20. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.1.2>
- Manchana, V. (2024). Role of Gender Perceptions in Shaping Gender-Based Discrimination and Gender Equality Among School-Going Adolescents, Telangana: A Cross-Sectional Community-Based Study. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 13(2), 774-779. https://doi.org/10.4103/jfmpc.jfmpc_1238_23
- Mendes, A. L., & Canavarro, M. C. (2022). The Roles of Self-Compassion and Psychological Flexibility in the Psychological Well-Being of Adolescent Girls. *Current Psychology*, 42(15), 12604-12613. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-02438-4>
- Mostofi, N., Shamshiri, A. R., Shakibazadeh, E., & Garmaroudi, G. (2018). Effectiveness of a Sex Education Program for Mothers of Adolescent Girls Based on Health Belief Model on Mothers' Knowledge, Attitude, and Behaviour. *Pediatric Dimensions*, 3(4). <https://doi.org/10.15761/pd.1000180>
- Muslimin, K. D., Baso, Y. S., Hidayanty, H., Syarif, S., Aminuddin, A., & Bahar, B. (2022). Effect of HIV/AIDS Education Prevention Using Web-Based She Smart on Knowledge, Attitudes, and Practice in Adolescent Girls. *International Journal of Health & Medical Sciences*, 5(1), 31-36. <https://doi.org/10.21744/ijhms.v5n1.1830>

- Mwaisaka, J., Dibaba, Y., Ouedraogo, R., Oduor, C., Habib, H., Njagi, J. M., & Bangha, M. (2020). "Those Are Things for Married People": Exploring Parents'/Adults' and Adolescents' Perspectives on Contraceptives in Kenya. <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-64007/v1>
- Qomi, M. S. M., Hatami, M., & ZĀratĪ, P. (2023). Evaluation of Eating Habits and Nutrient Intake in Adolescents With and Without Suspected Eating Disorders in Iran. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 13(1), 18-24. <https://doi.org/10.33808/clinexphealthsci.976389>
- Seff, I., Falb, K., Yu, G., Landis, D., & Stark, L. (2021). Gender-Equitable Caregiver Attitudes and Education and Safety of Adolescent Girls in South Kivu, DRC: A Secondary Analysis From a Randomized Controlled Trial. *PLOS Medicine*, 18(9), e1003619. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1003619>
- Shafikhani, M., Bagherian, F., & Shokri, O. (2018). The Mediating Role of Time Perspective in the Relationship Between General Self-Efficacy and the Tendency Toward Substance Abuse in Female Adolescents. *International journal of psychology*, 12(1), 208-231. <https://doi.org/10.24200/ijpb.2018.58149>
- Shariati, F., Niazazari, K., & Jabbary, N. (2024). Presenting a Model for Virtual Education Considering Educational Equity with a Phenomenological Approach in Schools of Golestan Province [Research Article]. *Iranian Journal of Educational Sociology*, 7(1), 66-78. <https://doi.org/10.61838/kman.ijes.7.1.7>
- Stark, L., Asghar, K., Seff, I., Yu, G., Gessesse, T. T., Ward, L., Baysa, A. A., Neiman, A., & Falb, K. (2018). Preventing Violence Against Refugee Adolescent Girls: Findings From a Cluster Randomised Controlled Trial in Ethiopia. *BMJ Global Health*, 3(5), e000825. <https://doi.org/10.1136/bmjgh-2018-000825>
- Sunil, K. A., John, A. M., Saji, A., Kumar, B. A., & Thomas, A. A. (2021). Awareness and Management of Menstrual Hygiene Practices in Adolescent Girls. *International Journal of Community Medicine and Public Health*, 8(8), 3916. <https://doi.org/10.18203/2394-6040.ijcmph20213022>
- Syswianti, D. (2024). The Effect of Counseling on Adolescent Girls' Knowledge and Attitude Toward Anemia Prevention. *JKM (Jurnal Kebidanan Malahayati)*, 10(5), 453-458. <https://doi.org/10.33024/jkm.v10i5.14957>